

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Συμβουλευτική και Επαγγελματικός προσανατολισμός»
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
Καραβά Αναστασία

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΛΗΨΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ**

ΑΘΗΝΑ, 2017

Σκοπός εργασίας

- Οι γονείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους.
- Στην παρούσα εργασία διερευνάται ο ρόλος των γονέων στην επαγγελματική καθοδήγηση των νέων, μέσα από πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα μαθητών Λυκείου και των τριών τάξεων.
- Τα ερευνητικά ερωτήματα που θα κληθεί η παρούσα έρευνα να δώσει απαντήσεις είναι τα εξής:
 1. Ποιος ο ρόλος των δημογραφικών χαρακτηριστικών στις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων;
 2. Υπάρχει συνάφεια των επαγγελμάτων των γονέων με τις επαγγελματικές επιλογές των νέων;
 3. Συμβάλλει ο Σ.Ε.Π. στην διαμόρφωση των επαγγελματικών επιλογών των νέων;
 4. Στηρίζουν οι οικογένειες τους νέους στις ατομικές τους και επαγγελματικές τους αποφάσεις;

Θεωρητική προσέγγιση του θέματος (I)

- Η ανάπτυξη σε επαγγελματικό επίπεδο βασίζεται σε ένα δίπολο: αποτελεί μια διαρκή αλληλεπίδραση των δύο συνιστωσών της, του ατόμου και του επαγγέλματος.
- Κρίνεται έτσι ως μια πολύ σημαντική απόφαση που καθορίζει την μετέπειτα ζωή του ατόμου, το να κάνει μια καθοριστικής φύσης επιλογή για τον επαγγελματικό του προσανατολισμό.
- Η απόφαση δεν μπορεί να είναι επιπόλαιη ή στιγμιαία αλλά αντίθετα θα πρέπει να αποτελεί την κατάληξη μιας μακροχρόνιας ζύμωσης που διαπερνά όλα τα αναπτυξιακά στάδια του ατόμου.

Θεωρητική προσέγγιση του θέματος (II)

- Ως βασικοί παράγοντες επιρροής στη διαμόρφωση της απόφασης του επαγγελματικού προσανατολισμού αναδεικνύονται η οικογένεια και το σχολείο.
- Ειδικότερα η οικογένεια, που αποτελεί και την πρώτη κοινωνική επαφή του ατόμου, δεν θα πρέπει να εξετάζεται χωριστά αλλά σε συνάρτηση με την κοινωνική και οικονομική τάξη των μελών της.
- Η εκπαίδευση, αποτελεί τον βασικό μηχανισμό κοινωνικοποίησης για το άτομο και είναι αυτός ο φορέας που «χαράζει» στα παιδιά ένα σύστημα αξιών και προτύπων, ενώ ταυτόχρονα καθορίζει σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό το είδος και την κατεύθυνση της επαγγελματικής μόρφωσης του ατόμου μέσα από την αξιολόγηση των ικανοτήτων που επιβάλλει, αλλά και μέσα από το είδος και την ποιότητα των γνώσεων που παρέχει (Κασσωτάκης, 1999).

Κοινωνικά χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς των εφήβων

- Ο έφηβος κατά τη διάρκεια της κοινωνικοποίησής του, διαμορφώνει και ενεργοποιεί πολλαπλούς εαυτούς.
- Μία μεγάλη μερίδα εφήβων αντιμετωπίζει το ζήτημα της επαγγελματικής σταδιοδρομίας με απάθεια,
- Ο λόγος είναι πως τα άτομα αυτά βιώνουν κάποια σύγχυση κατά τη διαδικασία της συγκρότησης της προσωπικής τους ταυτότητας, και αυτό συχνά συμβαίνει όταν δεν δεσμεύονται από στόχους και αξίες.
- Ακόμη, δεν πρέπει να ξεχνάμε την ψυχολογία της μάζας και της αποδοχής, που αποτελεί ένα ακόμη χαρακτηριστικό των εφήβων: η επιθυμία του να ανήκουν σε μια ομάδα συνομηλίκων.

Έφηβοι μπροστά στην επιλογή επαγγέλματος (I)

- Ο δόκιμος τρόπος προετοιμασίας ενός νέου στην επιλογή επαγγέλματος, ξεκινά με την κατάλληλη υποβοήθησή του σε ψυχολογικό επίπεδο, ώστε να σχηματίσει ο νέος σωστή γνώση του εαυτού του,
- Πιο συγκεκριμένα, ο έφηβος μεταβαίνει σε πολλά και διαφορετικά στάδια που προκύπτουν κατά την προσπάθειά του να σχηματίσει την προσωπικότητά του αι την δική του ταυτότητα, παράγοντες που αφορούν άμεσα την επαγγελματική του πρόοδο.

Έφηβοι μπροστά στην επιλογή επαγγέλματος (II)

- Κοντά στα δεκαέξι, διαμορφώνεται ο κόσμος των αξιών για τον νέο και επακόλουθα οι αξίες αυτές παίζουν μεγάλο ρόλο στις επαγγελματικές τους αποφάσεις.
- Ακολούθως, κατά τη διάρκεια του μεταβατικού σταδίου, δηλαδή κοντά στην ενηλικίωση (18 ετών), κρίνεται πως ένας νέος μπορεί πια να συνδυάσει τα ενδιαφέροντα που έχει επιλέξει και να είναι σε θέση να εκμεταλλευτεί τις ικανότητές του, στην πραγματική ζωή.
- Το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται ως «ρεαλιστικό» για την επαγγελματική του ανάπτυξη.

Έφηβοι μπροστά στην επιλογή επαγγέλματος (III)

- Ύστερα και από αυτήν την ζύμωση που βασίζεται στην επαφή με την επαγγελματική πραγματικότητα της κοινωνίας όπου ζει, σχηματίζει ένα ξειάθαρο επαγγελματικό πρότυπο. Αυτό είναι και το υπο-στάδιο του προσδιορισμού.
- Η τελική αυτή φάση, αφορά την επιλογή επαγγέλματος και το στάδιο αυτό σχετίζεται άμεσα με ορισμένες τελευταίες κινήσεις που ως στόχο έχουν την προετοιμασία του για το επάγγελμα που θα επιλέξει.

Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής επιλογής (I)

- Οι παράγοντες του οικογενειακού περιβάλλοντος συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του εφήβου, οδηγώντας ακολούθως στην μετέπειτα επαγγελματική συμπεριφορά και επιλογή.
- Αποδεικνύεται έτσι πως η ύπαρξη θετικών σχέσεων των εφήβων με τους γονείς τους, επηρεάζει θετικά την ανάπτυξη της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής και τη ψυχολογική ευμάρεια των εφήβων.
- Σε αντίθετη περίπτωση, η έλλειψη γονικής στήριξης και η έλλειψη ενασχόλησης των γονέων με τα παιδιά τους αυξάνουν την πιθανότητα εκδήλωσης προβλημάτων συμπεριφοράς στην εφηβεία.

Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής επιλογής (II)

- Σχετικές εμπειρικές μελέτες απέδειξαν πως η διατήρηση της επιρροής των δεσμών προσκόλλησης με τους γονείς κατά την εφηβεία είναι αρνητική στην διαμόρφωση της ανεξαρτησίας του ατόμου.
- Η ασφαλής προσκόλληση στους γονείς κατά την εφηβεία σχετίζεται με υψηλότερη αυτοεκτίμηση, μεγαλύτερη ικανοποίηση από τη ζωή, καλύτερη προσαρμογή στο πανεπιστημιακό περιβάλλον και υψηλότερα επίπεδα αντιλαμβανόμενης κοινωνικής στήριξης.
- Η επιρροή της οικογένειας μπορεί να εκφράζεται άμεσα, με τη μορφή της άμεσης παρέμβασης (υπόδειξη, απαγόρευση, συμβουλή), είτε έμμεσα μέσα από τη μετάδοση των γονικών αξιών και στάσεων.

Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής επιλογής (III)

- Τέλος, υπάρχει και η κατηγορία όπου τα παιδιά επιλέγουν είτε αυτούσιο είτε παρόμοιο επάγγελμα με αυτό των γονιών τους.
- Η κατάσταση αυτή οδηγεί είτε στο ίδιο επάγγελμα ή παρεμφερές καθώς θα ορίζεται από τις ίδιες αξίες και γενικές δραστηριότητες.
- Πολλοί πιστεύουν πως η κληροδότηση του επαγγέλματος εμφανίζεται συχνότερα στις περιπτώσεις των οικογενειών που έχουν κάνει μεγάλες οικονομικές επενδύσεις στο επάγγελμα αυτό ή στις περιπτώσεις μικρών κοινοτήτων (ψαράδες, ανθρακωρύχοι, γεωργοί) όπου όλοι λίγο πολύ ασχολούνται με το ίδιο επάγγελμα.

Η επίδραση του σχολείου στη διαμόρφωση επαγγελματικών επιλογών

- Ο λόγος που ο χώρος του σχολείου είναι πολύ σημαντικός για τα παιδιά, είναι πως εκεί τα παιδιά βρίσκονται σε διαρκή αλληλεπίδραση με τους διδάσκοντες και τους άλλους μαθητές, αποτελώντας το ιδανικό περιβάλλον για να λάβουν με τη σειρά τους την απαραίτητη πληροφόρηση για τα διάφορα επαγγέλματα.
- Το εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί ως ενδιάμεσος για τη συνέχιση μίας διαρκούς ροής νέων στον «ταξικά διαστρωματωμένο» κόσμο της εργασίας, υπό την έννοια πως το σχολείο συνεχίζει το έργο της ταξικής αναπαραγωγής που έχει ξεκινήσει η οικογένεια.

Η επίδραση του ΣΕΠ στη διαμόρφωση επαγγελματικών επιλογών (I)

- Η διαδικασία που ακολουθούν οι νέοι για να φτάσουν σε διαφορετικές επαγγελματικές αποφάσεις δεν οφείλεται πάντα σε ατομικές επιλογές αλλά επηρεάζεται καθοριστικά πολλάκις από τις σχολικές διαδικασίες, την εκπαιδευτική αξιολόγηση και τα μηνύματα που δέχονται οι νέοι από τους δασκάλους και συμμαθητές κατά τη διάρκεια της σχολικής τους ζωής.
- Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός είναι η καθοδήγηση του μαθητή για τη σωστή επιλογή του επαγγέλματός του, ανάλογα με την προσωπικότητά του, τα ενδιαφέροντά του, τις κλίσεις του, αλλά και την αγορά εργασίας.

Η επίδραση του ΣΕΠ στη διαμόρφωση επαγγελματικών επιλογών (II)

- Οι επιμέρους στόχοι του επαγγελματικού προσανατολισμού είναι να:
 1. εξασφαλίσει την κατάλληλη επιστημονική στήριξη και διευκόλυνση στο μαθητή, ώστε να διερευνά, να αναγνωρίζει και να αναδεικνύει τον εαυτό του,
 2. να ανακαλύπτει τις πλευρές της προσωπικότητάς του, να αναπτύσσει θετική στάση απέναντι στον εαυτό του, τους άλλους, το σχολείο και την κοινωνία,
 3. να μπορεί να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την πραγματικότητα όποια και όπως διαμορφώνεται κάθε φορά,
 4. να βλέπει τις εναλλακτικές επιλογές και να τις αξιολογεί αποτελεσματικά.

Η σημασία του ΣΕΠ

- Ο έγκαιρος και άρτιος επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων είναι εξαιρετικά σημαντικός, καθώς η ύπαρξη πολλών επαγγελμάτων, αλλά και ο κορεσμός αρκετών, καθιστούν δύσκολη για τους νέους τη διερεύνηση της ιδανικότερης για εκείνους επαγγελματικής αποκατάστασης,
- Άλλωστε, παρατηρείται, το παράδοξο φαινόμενο να υπάρχουν πολλοί άνεργοι νέοι, ενώ την ίδια ακριβώς στιγμή αρκετοί οικονομικοί κλάδοι να αντιμετωπίζουν έλλειψη κατάλληλα εξειδικευμένου προσωπικού.
- Με έναν σωστό Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό οι νέοι μπορούν να έρθουν σ' επαφή με πλήθος επαγγελματικών επιλογών, να γνωρίσουν τις προοπτικές που τους διασφαλίζει κάθε μία από αυτές, αλλά και να αντιληφθούν έγκαιρα το πόσο ανταγωνιστική είναι η αγορά εργασίας.

Η συμμετοχή της οικογένειας στα πλαίσια δραστηριοτήτων του ΣΕΠ

- Για την αποτελεσματική πληροφόρηση και καθοδήγηση στα πλαίσια του ΣΕΠ θεωρείται απαραίτητη η συνεργασία των γονέων με το σχολείο. Οι γονείς πιο ειδικά μπορούν:
- Να μιλήσουν σε ειδικές συγκεντρώσεις των μαθητών για το επάγγελμά τους και να απαντήσουν σε σχετικά ερωτήματά τους.
- Να δεχτούν ομάδες μαθητών στο χώρο της εργασίας τους και να τους εξηγήσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του επαγγέλματός τους, ακόμα και να εργαστούν λίγο κοντά τους ως βοηθοί για να αποκτήσουν την εμπειρία της αντίστοιχης εργασίας.
- Να συνεργαστούν με τους ειδικούς καθηγητές του σχολείου για την διοργάνωση ποικίλων εκδηλώσεων γνωριμίας με τον κόσμο των επαγγελμάτων.

Λήψη απόφασης

- Οι παράγοντες που επηρεάζουν το άτομο στη λήψη αποφάσεων μπορούν να ομαδοποιηθούν ανάλογα:
 1. Με τα προσωπικά χαρακτηριστικά, όπως οι ανάγκες, οι αξίες, η νοητική κατάσταση, τα κίνητρα, η συναισθηματική ωριμότητα, ο βαθμός αυτογνωσίας.
 2. Εσωτερικοί είναι οι παράγοντες που έχουν σχέση με το ίδιο το άτομο, όπως η προσωπικότητά του, ο βαθμός αισιοδοξίας του, τα στερεότυπα, τα κίνητρα κ. α.
 3. Η κατηγορία παραγόντων που έχουν άμεση σχέση με το περιβάλλον είναι οι περιβαλλοντικοί παράγοντες όπου το περιβάλλον, λαμβανόμενο ως σύστημα, αποτελείται από υποσυστήματα, όπως το φυσικό, το οικονομικό, το επαγγελματικό, το εκπαιδευτικό, το θρησκευτικό, το πολιτισμικό κ.α. που επηρεάζουν το άτομο στη λήψη αποφάσεων.

Θεωρητικές προσεγγίσεις της λήψης απόφασης

- **Η θεωρία του Harren** (κάνει λόγο για τρία πρότυπα συμπεριφοράς που εμφανίζονται πιο συστηματικά στη λήψη αποφάσεων και σηματοδοτούν τρεις τρόπους λήψης απόφασης: τον λογικό, τον διαισθητικό και τον εξαρτημένο).
- **Η θεωρία της Anne Roe** (η επαγγελματική επιλογή έχει σχέση με τις εμπειρίες του ατόμου στο οικογενειακό του περιβάλλον).
- **Η θεωρία του Bandura** (Η αυτοαποτελεσματικότητα είναι ένας πολύ σημαντικός δείκτης για το άτομο για το αν θα δεσμευτεί σε έναν στόχο και συνεπώς αν θα τα καταφέρει).

Ερευνητική προσέγγιση του θέματος

Ερευνητικά ερωτήματα

- Ποιος ο ρόλος των δημογραφικών χαρακτηριστικών στις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων;
- Υπάρχει συνάφεια των επαγγελμάτων των γονέων με τις επαγγελματικές επιλογές των νέων;
- Συμβάλλει ο Σ.Ε.Π. στην διαμόρφωση των επαγγελματικών επιλογών των νέων;
- Στηρίζουν οι οικογένειες τους νέους στις ατομικές τους επαγγελματικές τους αποφάσεις;

Μεθοδολογία έρευνας

- Ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων
- Το δείγμα αποτελείται από 179 μαθητές εκ των οποίων τα 108 είναι αγόρια και τα 71 είναι κορίτσια των τριών τάξεων του Λυκείου
- Το εργαλείο της έρευνάς μας κατασκευάστηκε με βάση ερωτήσεις που αφορούν την οικογένεια από το ερωτηματολόγιο των Sawitri, Creed, & Zimmer-Gembeck (2013) με τίτλο «Κλίμακα συσχέτισης επαγγελματικής σταδιοδρομίας εφήβων και των γονέων τους. Ανάπτυξη και αρχική επικύρωση» (*The adolescent–parent career congruence scale: Development and initial validation*).

Ερωτηματολόγιο

- Το ερωτηματολόγιο αποτελείται συνολικά από 30 ερωτήσεις. Οι 10 από αυτές που παρατίθενται αρχικά, αφορούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος, όπως την ηλικία, το φύλο, χαρακτηριστικά της οικογένειάς τους. Ακόμα σε αυτές τις ερωτήσεις διερευνάται σε πρώτο στάδιο αν έχουν καταλήξει ο ερωτηθέντες σε κάποια επαγγελματική κατεύθυνση.

Η στατιστική ανάλυση των δημογραφικών χαρακτηριστικών, σε συσχέτιση με τις προτιμήσεις επαγγελμάτων που δήλωσαν οι νέοι που συμμετέχουν στην έρευνα, μας δίνει απαντήσεις για το 1^ο ερευνητικό ερώτημα, που είναι το παρακάτω:

Ποιος ο ρόλος των δημογραφικών χαρακτηριστικών στις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων;

Ερωτηματολόγιο

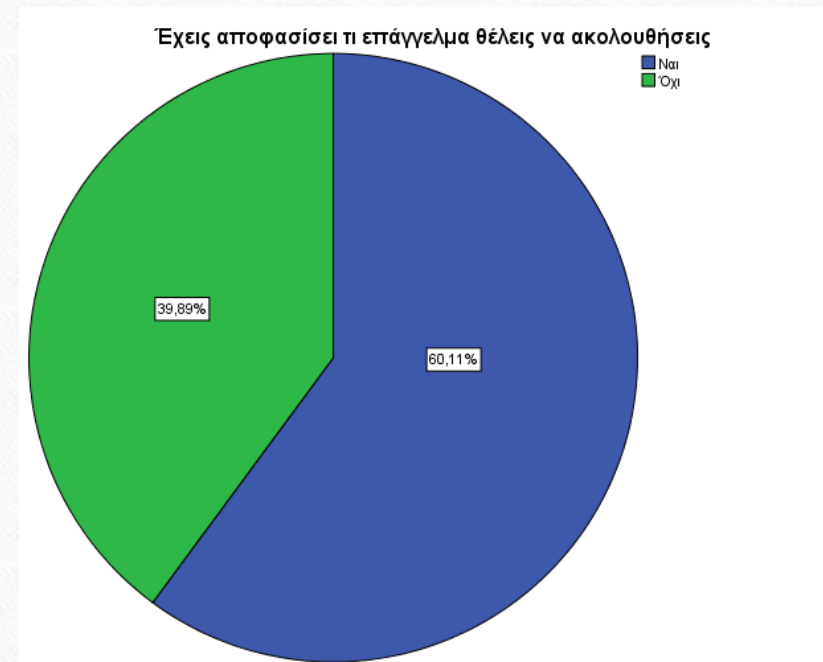
- Η επόμενη κατηγορία αφορά 20 δηλώσεις τις οποίες καλούνται οι ερωτηθέντες να αξιολογήσουν σε μία 5βαθμη κλίμακα Likert.
- Οι δηλώσεις αυτές αφορούν τα κριτήρια επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων, και πιο συγκεκριμένα έχουν να κάνουν με τον ρόλο του οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος.
- Οι δηλώσεις 1 έως 12 αφορούν το οικογενειακό περιβάλλον, την ενθάρρυνση που δέχονται οι νέοι από αυτό, την μίμηση των νέων στα επαγγέλματα των γονιών τους, και την συνάφεια των επιθυμιών των γονέων για τα παιδιά τους, με τις επιθυμίες των γονέων. Ουσιαστικά, αυτές οι δηλώσεις απαντούν το 2^ο και το 4^ο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας, που είναι:
 - *Υπάρχει συνάφεια των επαγγελμαμάτων των γονέων με τις επαγγελματικές επιλογές των νέων;*
 - *Στηρίζουν οι οικογένειες τους νέους στις ατομικές τους επαγγελματικές τους αποφάσεις;*
- Τέλος, οι δηλώσεις 15 έως 17 μας δίνουν τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να απαντηθεί το 3^ο ερευνητικό ερώτημα, που έχει να κάνει με την **συμβολή του ΣΕΠ στις επαγγελματικές αποφάσεις των νέων.**

Αποτελέσματα (I)

- Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 179 μαθητές, 108 αγόρια και 71 κορίτσια. Το 41,7% των συμμετεχόντων φοιτούν στη Γ' Λυκείου, το 29,7% στη Β' Λυκείου και το 28,6% φοιτούν στη Α' Λυκείου. Το 24,58% των συμμετεχόντων ακολουθούν ειδικευση στη Μηχανολογία, το 20,11% στη Πληροφορική, το 10,06 στην Οικονομία και το 13,97% στην Οικονομία και Διοίκηση.

Αποτελέσματα (II)

- Το 41,7% των συμμετεχόντων φοιτούν στη Γ' Λυκείου, το 29,7% στη Β' Λυκείου και το 28,6% φοιτούν στη Α' Λυκείου. Το 24,58% των συμμετεχόντων ακολουθούν ειδίκευση στη Μηχανολογία, το 20,11% στη Πληροφορική, το 10,06 στην Οικονομία και το 13,97% στην Οικονομία και Διοίκηση.
- Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων και συγκεκριμένα το 60,1%, έχουν αποφασίσει τι επάγγελμα θέλουν να ακολουθήσουν ενώ το 39,9% δεν έχουν αποφασίσει

Αποτελέσματα (III)

- Οι περισσότεροι μαθητές δήλωσαν πως οι γονείς τους ενθαρρύνουν για να εξερευνήσουν τα επαγγέλματα που τους ενδιαφέρουν και πως ακόμη συμφωνούν και τους στηρίζουν στα σχέδια που κάνουν για την επαγγελματική τους καριέρα.
- Ακόμα, φαίνεται πως οι γονείς είναι ικανοποιημένοι με την πρόοδο που έχουν κάνει τα παιδιά τους προς την εκπλήρωση των στόχων της επαγγελματικής τους καριέρας, και με την προσπάθεια που καταβάλλουν για την επίτευξη των στόχων τους.
- Οι επιθυμίες των γονέων συμπίπτουν με τις επιθυμίες των παιδιών τους όσον αφορά τα επαγγελματικά τους σχέδια σε μεγάλο ποσοστό, ενώ αντιθέτως δε δηλώνουν σε μεγάλο βαθμό πως τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα συμπίπτουν με αυτά των γονέων τους.
- Επίσης, σε ότι αφορά τον καθορισμό της επαγγελματικής επιτυχίας, γονείς και παιδιά έχουν τα ίδια κριτήρια και την καθορίζουν με τον ίδιο τρόπο.
- Σχετικά με τον Σ.Ε.Π, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, το 31,8% των συμμετεχόντων απάντησαν ότι τους αντιπροσωπεύει αρκετά η δήλωση ότι σε μια σημαντική απόφαση όπως η επιλογή επαγγέλματος, ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (ΣΕΠ) τους επηρέασε, το 12,9% απάντησαν ότι τους αντιπροσωπεύει η δήλωση αυτή πάρα πολύ, το 17,6% απάντησαν λίγο, το 22,4% απάντησαν ουδέτερα και το 15,3% απάντησαν ότι δεν τους αντιπροσωπεύει καθόλου.
- Άρα, συνολικά ,σχεδόν το 50% των παιδιών θεωρούν τον Σ.Ε.Π σημαντικό για την επιλογή μιας σημαντικής απόφασης, εκείνης της επιλογής του επαγγέλματός τους.

Αποτελέσματα (IV)

- Η μοίρα και η τύχη δεν επηρεάζουν σημαντικά τη μελλοντική σταδιοδρομία των μαθητών, ενώ, στη διαδικασία λήψης απόφασης περίπου το 50% των μαθητών καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια.
- Οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν πως μπορούν να βρουν την τέλεια απασχόληση που θα ικανοποιεί όλες τους τις επιθυμίες, και πως αν δεν μπορέσουν να σπουδάσουν αυτό που επιθυμούν, θα συμβιβαστούν και θα αναζητήσουν κάποια άλλη κατεύθυνση που θα τους ταιριάζει εξίσου.
- Σχετικά με το φύλο των μαθητών, υπάρχει μια θετική συσχέτιση όσον αφορά την επιλογή της ειδίκευσης στο Λύκειο, με την ειδίκευση της Μηχανολογίας να δείχνει ότι είναι κυρίως ανδρική προτίμηση σε σχέση με τα κορίτσια που δεν την επιλέγουν.
- Ενώ, αντίθετα, με την ειδίκευση της οικονομίας μας δείχνει ότι είναι επάγγελμα προτίμησης κυρίως από κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια.
- Τέλος, σχετικά με την εκπαίδευση της μητέρας και την ειδίκευση παρουσιάζεται και εδώ μια θετική συσχέτιση, όπου, η εκπαίδευση της μητέρας είναι εξαρτημένη από την ειδίκευση των μαθητών.

Συζήτηση (I)

- Τα αποτελέσματα της έρευνας μας δείχνουν πως οι γονείς ενθαρρύνουν τα παιδιά τους για να εξερευνήσουν τα επαγγέλματα που τους ενδιαφέρουν και πως ακόμη συμφωνούν και τους στηρίζουν στα σχέδια που κάνουν για την επαγγελματική τους καριέρα.
- Το εύρημα αυτό συνάδει με την βιβλιογραφία και με αυτό που υποστηρίζουν οι Sawitri, Creed, & Zimmer-Gembeck (2013) και Χαροιοπάκη συν., (2007), ότι δηλαδή το οικογενειακό περιβάλλον και ειδικά το άμεσο, επιδρά καθοριστικά σε όλες τις αποφάσεις του νέου και περισσότερο δε στο θέμα που μας απασχολεί του επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Η επιρροή αυτή μπορεί να εκφράζεται άμεσα, με τη μορφή της άμεσης παρέμβασης (υπόδειξη, απαγόρευση, συμβουλή), είτε έμμεσα μέσα από τη μετάδοση των γονικών αξιών και στάσεων.
- Γίνεται λοιπόν φανερό πως η άποψη του πατέρα και της μητέρας ενδεχομένως να έχει ευεργετικά αποτελέσματα και να λειτουργήσει ουσιαστικά στη διαδικασία διαφοροποίησης και ψυχοκοινωνικής συγκρότησης του νέου ατόμου, ως σημείο αναφοράς του.

Συζήτηση (II)

- Ακόμη, βλέπουμε στα αποτελέσματα της έρευνας ότι οι επιθυμίες των γονέων συμπίπτουν με τις επιθυμίες των παιδιών τους όσον αφορά τα επαγγελματικά τους σχέδια σε μεγάλο ποσοστό, ενώ **αντιθέτως** δεν δηλώνουν σε μεγάλο βαθμό πως τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα συμπίπτουν με αυτά των γονέων τους.
- Επίσης, σε ότι αφορά τον καθορισμό της επαγγελματικής επιτυχίας, γονείς και παιδιά έχουν τα ίδια κριτήρια και την καθορίζουν με τον ίδιο τρόπο.
- Αυτό το εύρημα έρχεται σε αντίθεση με την βιβλιογραφία η οποία υποστηρίζει ότι τα παιδιά επιλέγουν είτε αυτούσιο είτε παρόμοιο επάγγελμα με αυτό των γονιών τους.
- Η κατάσταση αυτή οδηγεί είτε στο ίδιο επάγγελμα ή παρεμφερές καθώς θα ορίζεται από τις ίδιες αξίες και γενικές δραστηριότητες (Χαροκοπάκη και συν., 2007).

Προτάσεις (I)

- Στον υπό έρευνα πληθυσμό, αφενός, οι γονείς ενθαρρύνουν τα παιδιά τους για να εξερευνήσουν τα επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα , στηρίζουν και είναι σύμφωνοι με τα σχέδια (καριέρα) των παιδιών τους , είναι ικανοποιημένοι με την πρόοδο που έχουν κάνει τα παιδιά για την εκπλήρωση των στόχων τους και γενικά οι επιθυμίες, τα ενδιαφέροντα και τα επαγγελματικά σχέδια των παιδιών συνάδουν με εκείνα που έχουν οι γονείς, αφετέρου δε, οι γονείς δεν μπορούν να υποδείξουν στα παιδιά πιθανούς τρόπους για να πάρουν πληροφορίες αλλά ούτε μπορούν να τα βοηθήσουν στο να διερευνήσουν νέες επαγγελματικές προοπτικές π.χ μέσα από βιβλία σταδιοδρομίας.
- Αφού τα αποτελέσματα του δείγματος δείχνουν κάποιες ενδείξεις για γενικεύσεις, τότε είναι ανάγκη οι γονείς να γνωρίσουν τους τρόπους όπου θα τους υποδεικνύουν στα παιδιά τους για να πάρουν πληροφορίες.
- Στην παραπάνω έρευνα, τα παιδιά καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια στη διαδικασία λήψης απόφασης, ακόμα και αν έχουν συγκεντρώσει τις απαραίτητες πληροφορίες χρειάζονται πολύ χρόνο για να πάρουν μια απόφαση χωρίς να συμβουλευτούν κάποιον άλλον.

Προτάσεις (II)

- Θα πρέπει να εξαλειφθεί η αβεβαιότητα των παιδιών απέναντι στο πρόβλημα της λήψης των αποφάσεων σχετικά με την επιλογή του επαγγέλματος.
- Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο (1998) είναι ανάγκη, κυρίως στο πλαίσιο του Σ.Ε.Π, να ενταχθεί η προσπάθεια ευαισθητοποίησης των μαθητών απέναντι στη σημαντικότητα των επιλογών αυτών και συνειδητοποίησης του δικού τους ρόλου και της δικής τους ευθύνης, τόσο στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων όσο και στις συνέπειες και προεκτάσεις τους.
- Ο ρόλος των γονέων είναι καθοριστικός στις αποφάσεις των παιδιών. Πολλές φορές ο ρόλος αυτός άμεσα ή έμμεσα γίνεται αρνητικός.
- Είναι ανάγκη είτε μέσω του Σ.Ε.Π είτε μέσω των ΚΕ.ΣΥ.Π. είτε άλλων φορέων συμβουλευτικής, να ενημερωθούν και να καταρτιστούν οι γονείς με τέτοιο τρόπο, ώστε να λειτουργήσουν θετικά και ουσιαστικά στην προσπάθεια των παιδιών τους να πάρουν ορθές αποφάσεις.

Μελλοντική έρευνα

- Το δείγμα να είναι μεγαλύτερο.
- Τα άτομα να προέρχονται από όλον τον πληθυσμό, όχι από συγκεκριμένη κατηγορία μαθητών .
- Καθώς και ο τόπος θα μπορούσε να ήταν μια αστική περιοχή.
- Η χρησιμοποίηση της Ποιοτικής μεθόδου (συνεντεύξεις γονέων)